ఏరు పొంగింది

"పర్లాకిమిడి గాలి ఏమైనా తగులుతోందా ఇక్కడికి?" అనడిగారు, పండు తమలపాకువంటి పంతులుగారు విశ్వవిద్యాలయం కమిషన్‌తోవచ్చి అక్కడి కాలేజీ తెలుగు డిపార్టుమెంటు 'తలమానికం'గారిని వ్యంగ్యంగా.

తెలుగు 'తలమానికం'గారు కంగారుగా "అట్లాంటిదేమీ లేదండి. అరసున్నల్నీ, నెరసున్నల్నీ జాగ్రత్తగా పాటిస్తున్నారు మా వాళ్ళు; బండి రాలదే కొంచెం బెడద అనుకోండి. అయినా ఎన్నడూ డిక్షనరీల్ని ఒదిలి కాపురం చెయ్యడం లేదండి మేం" అని సవినయంగా మనవి చేసినా — తెలుగు ట్యూటర్లు దిద్దిన కాంపోజిషన్ పుస్తకాల్లో "ఎన్నడు" అన్నచోట పెట్టవలసిన అరసున్నను "ఎప్పుడు" అన్నమాటలో పెట్టి ఎక్కడ ఎర్ర సిరాతో దర్జాగా దిద్దారో భగవంతుడా! అన్న భయంలేకపోలేదు ఆయనకు.

పండు తమలపాకు పంతులుగారు ఎంత బందోబస్తు చేసి వెళ్ళినా, ఆ యేడు రాజమండ్రిలో పర్లాకిమిడి గాలి తుఫానులా వచ్చి పడింది.

అది శరదృతువు. వరద రావడం, వెళ్ళడం, గోదావరి స్వచ్ఛంగా కొబ్బరిబొండాం నీళ్ళలావుండడం సక్రమంగా సలక్షణంగా జరిగిపోయాయి.

మార్కండేయ స్వామి గుడి ఎగువను పుష్కరాల రేవు దిగువను సరిగ్గా 'చిత్రాంగి' మేడ దగ్గర గోదావరి పొంగింది. సాయంకాలం బంగారపు ఎండ మీదపడి తళతళ మెరుస్తూండగా ఆ కెరటాలు ఎగసి వచ్చి మేడ గోడల్ని కొడుతున్నాయి.

అది మొదట పిఠాపురం మహారాజావారి బంగళా అట! తర్వాత మునిసిపల్ హైస్కూల్.

ఆ సాయంకాలం ఆవరణ అంతా జనప్రవాహంతో నిండిపోయింది. అటు గంజాంజిల్లా మొదలు ఇటు నెల్లూరు జిల్లా హద్దుగా అక్షరాస్యులైన ఆంధ్రావళి అంతా అక్కడ ఖణాయించి ఉంది. అన్ని వయస్సులవాళ్ళూ, అన్ని అభిరుచులవాళ్ళూ, అన్ని వర్గాలవాళ్ళూ పడుగూ పేకగా తిరుగుతున్నారు.

అందరి ముఖాల్లోనూ ఏదో పందెం గెలిచిన ఆనందం, పోరాటంలో నెగ్గిన ఉత్సాహం! అందరి చేతులలోనూ అచ్చువేసిన రంగు రంగుల సన్మానపత్రాల కట్టల పలకరింపులు, నవ్వులు, హాస్యాలు, లాస్యాలు, ఒక ఉత్సాహ పరిమళం, ఒక వుల్లాస సుగంధం, వాతావరణమంతా అలముకుని వుంది.

ఉన్నట్టుండి జనప్రవాహం ఉప్పొంగింది.

అటు గోదావరి ఇంతమంది తన వారిని చూసి ఉరకలు వేస్తోంది. రెండు ప్రవాహాలమధ్య ఆ బంగళా పునాదులు కదిలిపోతున్నాయి.

అంతవరకూ కొందరు పట్టుదలతో కాపాడుకుంటూ వచ్చిన పాత పునాదుల నమ్మకాలు కదిలి బీటలువారే రోజు వచ్చింది.

ఆరోజు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారి డెబ్భయ్యో జన్మదినం (సప్తతితమ) అక్కడ జరుగుతోంది.

ఆదిదంపతుల్లా శ్రీరామ్మూర్తి పంతులుగారు, భార్య అన్నపూర్ణమ్మ గారు వేదికమీద ఆసీనులై వున్నారు. పక్క వరసల్లో శ్రీయుతులు చిలక మర్తివారు, వడ్డాదివారు, వెంకటరత్నం నాయుడుగారు, గంగన్నగారు ఆస నాలను అలంకరించి వున్నారు.

పంతులుగారి మెడలో పడ్డ పూలదండలకు ఆయన మూపు, వీపు చాలడంలేదు. సన్మాన పత్రాలను టేబిలు మొయ్యలేకుండా వుంది. ఎప్పటి కప్పుడు ఏ తెలికిచర్ల వెంకటరత్నంగారో, పంచాగ్నుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారో వచ్చి దండలకోసం ఆయన మెడను, పత్రాలకోసం బల్లను శ్రమపడి ఖాళీ చేస్తున్నారు.

చెప్పొద్దూ- రాజమండ్రి పూల బజారులో ఒక పువ్వు లేదు. ప్రెస్సులో ఒక్క కాగితం లేదు.

పుష్పాలూ, పత్రాలు అయ్యాయి.

పంతులుగారు ప్రసంగించడానికి లేచారు.

పెద్దపులి లాంటి తల. దానిమీద తీర్చి చుట్టిన తలపాగా. మెడలో పట్టు పట్టీతో కైజర్ హింద్ పతకం మెరుస్తోంది. ఎవరికీ ఎదుటపడి మాట్లాడడానికి దమ్ములులేవు. మాట్లాడినా ఆయన చెవిదాకా వెళ్ళదు.

ఆయన మాట్లాడింది చచ్చినట్లు వినవలసిందే— "వన్ వే ట్రాఫిక్"

"మిత్రులారా, 25 ఏళ్ళనుంచి నేను చెప్పవలసింది చెబుతూనే ఉన్నాను. ఇంకీ ఉన్నంతవరకూ చెబుతూనే ఉంటాను. సరిగ్గా— ఈ గోదావరికి అవతలి ఒడ్డున కొవ్వూర్లో నా వాదం చెబుతూ ఉండగా నిష్కారుణంగా నెల్లూరువారు లాగి కూర్చోబెట్టారు. ఈనాడు ఇవతలి ఒడ్డున [illegible] రాసినచోట, నేను భరించలేనంత సన్మానం చేస్తున్నారు. ఎవరికి సన్మానం? తెలుగువాళ్ళ జీవద్భాషది! నావెంట ఇంత మంది యువకులు సాహిత్యపరులు నిలబడి ఉన్నారంటే నామనస్సు పొంగిపోతున్నది.

"నా వాదంలో సత్యం ఉందన్నమాట! అందుకే అది బతికింది. ఇంతమందిని ఒక్క ఆవరణలోకి తెచ్చింది. గ్రాంధికంమీద నాకు ద్వేషం లేదు. అది సంస్కృతంలా మూలపు టమ్మ. వాడుక భాష మనల్నికని, పెంచిన తల్లి. కనీసం పదేళ్ళు కృషి చేస్తేగాని గ్రాంథికం వ్రాయలేరు. ఈ [illegible]ర్తివారి పుస్తకాల్లో శ్రీ పాదవారి పుస్తకాల్లో పేజీకి పదితప్పులు చూపించగలను. చూపించాను.

"అచ్చంగా పూర్వ పుస్తకాల భాషవ్రాస్తే అది గ్రాంథికం. మనం మాట్లాడుతున్నది రాస్తే అది వాడుక. రెండూ కాని దాని నేమనాలి? అది కృతక భాష. అది మనకు వద్దు. ప్రజల్లో విద్య వ్యాపించాలంటే వాడుక భాష ఒక్కటే శరణ్యం" అని కూర్చున్నారు.

ఒకప్పుడు పడ్డాడివారు "గిడుగు రామమూర్తి నుడుగు నిల్వకపోయె ఒగి జయంతి రామయోక్తి గెలిచె" అని ఛందస్సులో బంధించినా లక్షణంగా రామమూర్తి నుడుగే నిలవడం, రామయోక్తి జారడం విధి విలసితం గాబోలు. ఇద్దరూ రాములే. అయితే ఒకరి చేతిలో పరశువూ, వేరొకరి చేతిలో కోదండం వుంచి సరదా చూద్దామా?